



Nationens Mening

Taler

Christian Magnus Falsen

Dato

18 april 1814

Sted

Eidsvoll

Omstendigheter

Tale i Riksforsamlingen

- 1 Den ærede forsamling har af Prinds-Regentens Tale hørt, at Regjeringsraadet skal være beredt at forelægge de Oplysninger om Rigets Ressourcer, som ere mulige at forskaffe. Det er indlysende, at, da ingen Stat kan bestaae uden et vel funderet Pengevæsen, saa vil det være af yderste Vigtighed, at en Komitee
- 5 nedsættes for at ordne dette, opføre og befæste det paa en Grundvold, som kan sikre Staten imod de Ulykker, som i de senere Aar have rammet den. Det er ligesaa indlysende, at, da det maa være saavel Staten i det Hele som de fleste af den ærede Forsamlings Medlemmer i Særdeleshed af Vigtighed, at denne Forsamling ikke unødigen opholdes, da den dels foraarsager det Offentlige
- 10 store Bekostninger, og det dels medfører Velfærds Tab for Mange, især Embedsmænd og Landsmænd, at være saalænge fraværende fra Huus og Hjem, saa maa denne Komitee nedsættes strax. Skulde den agtede Forsamling finde, at En eller Flere af dem, som den har behaget at udnævne til Medlemmer af Konstitutions-Komiteen, ogsaa kvalificerede sig til at blive Medlem af denne,
- 15 saa indseer jeg ikke Andet, end at han kan tiltræde Komiteen for Finansvæsenet, saa ofte hans Nærværelse der maatte findes fornøden. Disse 2de Komiteer kunde da, ved Siden af hinanden, arbeide til eet Maal; den ærede Forsamling vilde ikke opholdes, da den stedse fra den ene eller den anden Komitee vilde kunde forelægges hvad der allerede var udarbejdet, og vi vilde
- 20 saaledes see en forønsket Ende paa vore Forhandlinger imøde, istedetfor at disse, dersom den ene Komitee ikke skulde begynde sit Arbeide, før end den anden havde endt sit, vilde pege ud i det Uendelige.

- Naar disse 2de Komiteer havde endt deres Arbeide, og dette af
- 25 Riksforsamlingen var drøftet; naar altsaa Statens Pengevæsen var ordnet, saavidt Omstændighederne det nu tillade, og Konstitutionen var udarbejdet og bestemt, saa skulde jeg tro, at der for denne ærede Forsamling ikke stod Andet

tilbage, end at bestemme, til hvem den vil overdrage den udøvende Magt.

30

Her at vilde indlade sig i Udarbeidelsen af en ny Lovbog, eller endnu mere at vilde trænge ind i Diplomatiens Irrgange, og bestemme Norges Forhold til fremmede Stater, vilde unegtelig være et ligesaa uendeligt, som usikkert, og, jeg troer, denne ærede Forsamling aldeles uvedkommende, Arbeide.

35

Lader os fremfor Alt erindre, at vi ikke ere nogen Forsamling, der kan indlade sig i Lovgivningens Detalj, end mindre ere i Besiddelse af nogen som helst exekutiv Magt, men at den hele Suverænitet er i Folkets Hænder! Lader os altsaa ikke, i det vi, overensstemmende med den os overdragne Fuldmagt, bestemme
40 Rigets Konstitution, og hvem der, i Følge Samme, skal være i Besiddelse af Suverænitets forskellige Bestanddele, begynde med den Inkonsequence, selv, i vor Person, at vilde samle al den Magt, hvis Deling vi allerede have bestemt; lader os vel vogte os for, at vi ikke selv skulle begynde at handle efter Principer, vi eendrægtigen hos Andre have fordømt; Principer, saameget farligere, naar en
45 talrig Forsamling udøver dem!

45

Lader os udvælge en Komitee af Mænd, hvad enten i eller udenfor denne Forsamling, hvis Erfarenhed og Indsigter ere almindeligen erkjendte, og lader os til dem overdrage det vanskelige Arbeide, at gennemgaa og ordne vort Lovgivningsvæsen, og at fremlægge for den første, eller, om dette ikke er muligt,
50 den anden lovgivende Forsamling Resultatet af deres Arbeide, som nu enten maatte blive høist ufuldkomment, eller gjøre denne Forsamling uendelig.

50

Og, hvad nu Norges Forhold til andre Stater angaaer, hvo af os bedømmer, hvo kjender, hvo kan bedømme eller kjende dette? Have vi ikke seet, see vi ikke
55 dagligen, i et Nu, de største politiske Omvæltninger foregaae? Kunne vi vente, at udenlandske Magter vilde indlade sig i Diskussioner, hvis første Karakter de nyere Tider noksom have viist at være Hemmelighed, med en Forsamling, saa talrig, saa blandet, som denne? Vilde vi ikke, vi, som for den største Deel ere aldeles uindviede i Politikens Kunstgreb, udsætte os for at blive en Bold i
60 Enkeltes Hænder, der vare udrustede med større Indsigter og Erfarenhed i dette Fag, end Mængden? Skulde man fra alle Rigets forskellige Egne, indhente Oplysninger om de Kornforraad, der existerede, hvad Tid vilde dette ikke medtage? Hvormeget Korn kunde der ikke imidlertid være indført? hvormange Forandringer ikke imidlertid skeete?

60

65

Nei! Saaledes vilde vi ikke handle! Har Norge først faaet en fast og bestemt

Konstitution, en Konstitution, der, bygget paa de naturlige og uafhængige
Menneske-Rettigheders evig uforanderlige Grundvold, sikkrer enhver
70 Normand Borger-Frihed og Borger-Sikkerhed, da kan det, med Tillid til Gud og
stolende paa sin retfærdige Sag og sine Sønners Mod, efter sin engang aflagte
Eed, trygt see Fremtiden imøde.

Allerede før have vi seet uveirsvangre Skyer truende svæve over vort Fædreland;
75 men de splittedes ved Almagts Bud, og Solen skinnede atter klart over Norges
Fjelde! Ogsaa nu nærer Fædrenelandsvennen det faste Haab, at Prøvelsens den
haarde Tid snart vil naa sin Ende, og kommende Slægter vilde da med
Taknemmelighed erindre hver den Normands Navn, som, i Farens Stund, ei
mistvivlede om Landets Frelse.

80 Jeg har forelagt den ærede Forsamling hvad der er min, hvad jeg troer, der er
Nationens Mening. I Følge heraf foreslaaer jeg:

- 1) At en Komitee af 9 Personer strax nedsættes, for, i Forening med de
85 Regjeringsraader, som forestaa Finantsvæsenet, at undersøge Landets
Pengevæsen, at gjøre Forslag til en ny Banks Indretning, at bestemme, paa hvad
Maade og efter hvad Forhold de cirkulerende Repræsentativer skulle indløses af
Staten, og efter hvad Tid de maae gjælde;
- 2) At en anden Komitee, bestaaende af 5 kyndige og erfarne Mænd, hvad
90 enten i eller udenfor denne Forsamling, udnævnes af Rigs-Forsamlingen,
saasnart denne har endt sine Forhandlinger, for at gennemgaae og ordne vort
Lovgivningsvæsen, hvorefter den har at forelægge den første, eller, om dette ikke
er muligt, den anden lovgivende Forsamling Resultatet af sit Arbeide;
- 3) At denne Forsamling, saasnart Konstitutionen er antagen, og Kongen valgt,
95 ansees som hævet.

Kilde

Håkon Harket m.fl. (red.): Taler som forandret Norge, Forlaget Press, Oslo 2011, s. 34-36.

Emner

100 1814, Eidsvoll, Grunnloven, Innlegg, Union, Unionsoppløsning

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/nationens-mening>